

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hófői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-helyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . 3 > — >	Vidékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . 5 > — >
Helyben házhoz hordva:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . 4 > — >	Egyes szám ára 4 kr

Ki a hatalom?

Nagyvárad, 1895. január 14.

Ennek a kérdésnek leghelyesebb megoldója maga az élet. Látunk egyeseket, látunk nemzeteket, kiknek a gazdagság adja meg a döntő befolyást és hatalmat, amazoknak a szűkebb társadalomban, emezeknek a népek nagy családjában. A tőke teremti meg az uralkodást, a plutokracia sorozza osztályokba az emberiséget.

A legnagyobb magyar Széchényi István eszménye volt, hazáját első sorban anyagiilag a lehető legmagasabb fokra emelni, hogy ezáltal függetleníthesse magát. Smith Ádám, a nemzeti munka apostola, egyedül a munka által szerzett vagyonba helyezi a népek boldogságának kriteriumát. De sem a mi halhatatlan Széchényink sem Smith Ádám nem kontempláltak a vagyongyűjtést úgy, a mint az, fájdalom, az egész világon folyamatban van. Az egyik — kisebbik — oldalon milliók összehalmozódása, a másik oldalon az éhezők beláthatlan serege.

Boldogság-é az, midőn tejben-vajban uszó millió ember mellett száz millió ember társunk nyomorog? Valóban kétségbe kellene esnünk, ha ez volna az emberiség rendeltetése. Nem is kell hozzá semmiféle nemzetgazdasági elv és tanítélet, csak egy kis józan ész, hogy belássuk, miszerint a mai vagyon felosztás beteges állapot, s hogy általános boldogságról szó sem lehet addig, míg a munkásokosztálynak ut nem nyitattik munkája utáni aránylagos tőkegyűjtésre. S nem volna-é ez a leghelyesebb megoldási módja a világ szocializmusának? Tudjuk, hogy akkor is lesznek páriák, mert munkára, takarékosagra és józan életre senkit sem lehet kényszeríteni, azonban kivételek mindenkor voltak és lesznek, s itt csak a nagy általánosságról lehet szó.

A »Szabadság« egy legújabbán csinált példabeszéddel vigasztalja a szerencsétlen tévelygő gazdákat »Solamen miseri socios habuere malorum«. Ez régebben így hang-

zott »triste solatium socios habuere malorum«, a mint igaz is, hogy a kórházi betegre sovány vigasztalás az, midőnlátja, hogy mellette még száz beteg ember szenved.

Midőn a Magyarországi gazdák igen jelentékeny, szakférfiakból álló része nem képzelt, hanem létező bajainak meghányásvetésére s azoknak orvoslási módjairól tanácskozni összegyűl, s ezen tanácskozásokat valaki »förmedvényeknek« nevezi el, ez nem egyéb kvalifikálhatlan s hozzá meg sem okolt lapidarizmusnál.

A magyar gazdák az önsegély eszméjétől áthatva gyűltek volt egybe, nem könyörögve alamizsnát a kormánytól, de önértetesen követelve jogos igényeiknek s vitális érdekeiknek egyenlő ápolását a többi osztályokéval. S valóban az az osztály, a mely legerősebb támaszlopa az államnak, kevésbé érdemli a kormány morális és anyagi támogatását, mint társai az ipar és kereskedelem? R—l.

A nunczius utja.

A bécsi »Reichspost« a leghitelesebb római forrás után határozottan kijelenti, hogy a liberális lapoknak az a híre, hogy Agliardi nunczius karlsbadi kúrája után nem fog visszatérni Bécsbe, — teljesen légből kapott. A nunczius kilencz hétig marad Karlsbadban és visszatér bécsi állomására és ott is marad.

A debreczeni választás.

A debreczeni választás legfőképen abból a szempontból volt érdekes, mert ezuttal a kormánypárt az Eötvös-Just-párt jelöltjével állott szemben s igen becses tanulságokat szolgáltatott ennek a frakezióknak arra, hogy megköszönik az Agliardi-ügyben, a pénztári készletek kérdésében s a nyitrai mandátumnál nyújtott támogatást, de mandátumot ezért Bánffy Dezső nem ad a pártnak. A választás eredménye a következő: beadatott 937 szavazat. Kola 565, Bakonyi 372 szavazatot kapott. Kola tehát 193 szavazattal többel képviselővé választatott. Alakult pedig a többség olyformán, hogy a kormány berendelte az összes tiszviselőket, kik időközben Debreczenből áthelyeztettek. Krausz Vilmos főrabbi, mert arra akarták kényszeríteni, hogy a kormánypárttal szavazzon, leköszönt. Az eredmény kihirdetésekor a legélénkebben éljeneztek Bakonyit, az ellenjelöltet. S a mandátum átnyújtásánál a győztes Kolát hevesen megapezgulgolták.

Szentesített törvények.

A hivatalos lap közli az összeférhetlenségről szóló 1875. évi I. törvényzikk kiegészítéséről szóló 1895. évi X. az 1892. évi közözügyi zárszámadásra alapított végleges leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről és az 1894. évi közözügyi kiadásokra Magyarország által pótlólag fizetendő összegéről szóló 1895. évi XI., a budapesti földalatti villamos közúti vasut részvénytársaságnak adandó állami kedvezményekről szóló 1895. évi XII., a Rába és mellékfolyóinak szabályozásáról szóló 1885. évi XV. és 1893. évi XVII. törvényzikk végrehajtásáról szóló 1895. évi XIII. a szőlődézsmaaváltási tartozások lerovására nézve adandó újabb állami kedvezményekről szóló 1895. évi XIV. és a pénztári készletekről és az ezekből fedezendő beruházásokból szóló 1895. évi XV. törvényzikk legfelsőbb szentesítését. A szentesített törvények az »Országos Törvénytar« jun. 11-iki számában lettek kihirdetve.

Oszták plébániákhoz tartozó magyar községek.

Vas vármegye közigazgatási bizottsága egy igen fontos feliratra a kormányhoz való fölterjesztését határozta el. A megyéhez tartoznak ugyanis a Stájer határon fekvő Buzgóhegy, Neudauhegy, Vörthegey és Vághegy községek, melyek a burgai és neudai stájer plébániákhoz csatolják. A felirat célja azon visszás helyzetet megszüntetni, hogy magyar területen stájer káplánok oktassák a gyermekeket, az ott meghaltak stájer földbe temettessenek és azok eskessék a magyar állampolgárokat. A megye kívánsága az, hogy a négy község részére két plébánia állíttassék fel, a szombathelyi püspökség fenhatósága alatt.

A b.-csabai kegyurasági ügy.

Nagyvárad, június 14.

Mint már lapunkban közöltük, a b.-csabai vitás kegyurasági kérdésben Békésvármegye közigazgatási bizottsága meghozta másodfoku határozatát. A Gyuláról a lapokhoz küldött értesítések habár a határozatot nem minden tekintetben egybehangzóan közlik is; abban meg egyeznek, hogy a másodfoku határozat az alispáni határozattal szemben kimondotta a püspök hármias kijelölési jogának épségben tartását lelkes bemutatásoknál.

A »Hazánk« június 14-iki számának tudósítása szerint nagy vita volt a felett, hogy a plébános bemutatást a városi képviselőtestületnek csak kath. tagjai végezzék, melyet Terényi Lajos is védett és pedig nagyon helyesen és az egyetemes hazai kegyuri jognak egészen megfelelően, mert ha Csaba városának kegyuri joga végleg tisztába lesz hozva, Csaba város városi kegyúr lesz, s mint ilyen ezen legfőbb kir. kegyuri jogszabályt követi: »A kegyuri joggal bíró városokban a plébános választása csupán a katolikus vallású polgárokat illeti.« (1818. május 29. 16359. sz. a. kelt kir. rend.) A »Hazánk« tudósítása szerint különösen Haviár

Dániel azt fejtegette, hogy »nem volna méltányos és igazságos, »midőn a terheket a város viseli« a kegyuri jog gyakorlatának ez a korlátozása.

Ez az indoklás azonban különösen a csabai kegyuri kérdésnél vagy roppant tájékoztatatlanságot árul el a konkrét kérdéssel szemben, vagy a méltányosság és igazságosság mérlegét nem jól kezeli Haviár Daniel.

B.-Csabán a régi kegyuraság mindent úgy ellátott, a szükséges kegyuri épületeket felépítette a szükséges javadalmazásokat birtokokban kiadta úgy, hogy a tulajdonképeni kegyuri teher aránylag csekély. És Csaba városi, az ugyanottani közbirtokosságtól a közöttük fennforgott vagyoni jog viszonyt rendező egyesség alkalmával körülbelül 5 év előtt 20.000 forintot kapott a kegyuri joggal kapcsolatos kötelezettségek fejében. És egy általán Csaba városa a kegyuri tartozásokkal terhelt birtokokból s jogokból oly hatalmas jövedelmet nyert, hogy Csaba városa tulajdonképen közadóból soha egy krajczárt sem fizetett kegyuri teherként, mert ennek a tehernek fedezésére busásan jövedelmező alapot forrást nyert kezdettől.

Hogy a lutheranus Haviár Dániel inkább megnyugodnék, ha a tulnyomólag lutheranusokból álló képviselő testület választaná a katolikus plébánost azt értem; de az, hogy a katolikusoknak lutheranusok akik pedig oly szívesen hivatkoznak az 1848-ik évi 20. t. cikkre — válasszanak papot, pedig Csabán éppen ez az eset állana elő, olyan világos méltánytalanság, erősebb kifejezést nem akarok használni, hogy ezt minden csak a legkisebb tárgyilagossággal bíró olvasó ítélete alá lehet bocsátani.

Biró.

Lapszemle.

Budapest, 1895. június 14.

A »Magyar Állam« cikke Liberális klerikális ezimel a Kossuth Ferenc pártszervező kirándulásait tárgyalja. kimutatván, hogy ezek a szervezkedések csak a felekezeti viszályt szítják.

A »Hazánk« a magyar mezőgazdákat bátorítja és buzdítja a magyar földek elvesztett jogainak visszaszerzésére és példaképül a német gazdaszövetséget hozza fel, mely végre is diadalmaskodott, dacára, hogy éppen annyi elteltség volt, mint nálunk, a magyar agráriusoknak.

»Budapesti Hírlap« a konstantinápolyi miniszterválságról ciklik.

»Nemzeti Ujság« az osztrák válságról írva azt mondja, hogy Ausztriában szűk látókörű, kicsinyes törekvések vezetnek az összes pártokat s Ausztria közléte még mindig a politikai kiskorúság korszakában tengődik. Ez a kiskorúság jut kifejezésre a mostani küzdelemben, mely mindazonáltal olyan bősz szenvedéllyel folyik, mintha az állam alapvető életérdekei forognának kockán.

»Pesti Hírlap« »Bizonytalan összegek« cím alatt a hadsereg rendkívüli szükségletei megállapításánál a hadügyminiszter által követelt igazságtalan rendszert ismerteti.

Az »Egyetértés« a cillii gimnázium kérése által Ausztriában beállott kormányválságról ciklik.

A »Magyar Hírlap« azt írja, hogy a király a millenniumon a következő 3 dologgal fog részt venni:

Első: a királyi begyelem gyakorlása a politikai büntettekért elítéltekkel szemben.

A második: a császári udvari muzeum magyar kincseinek átengedése a magyar nemzeti muzeum számára.

A magyar kir. udvartatás széles és igazi alapon való megalkotása és mindjárt az ünnepeken való életbeléptetése.

A »Magyarország« a kuriai bíróságra vonatkozó törvényjavaslatot bírálja.

A »Pesti Napló« az osztrák válságról írva azt írja, hogy tulajdonképen három krízis van Ausztriában, krízis a német baloldali párt, krízis a koalícióban és krízis a miniszteriumban s valószínű, hogy ezek közül a miniszterium fogja csak kikerülni a bukást.

A »Nemzet« a magyar delegáció külügyi albizottságának működéséről ír s méltatja Falk Miksa jelentését, melyet a bizottság elfogadott.

Nagyvárad város közügyei.

Törvényhatósági közgyűlés

— június 14. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután 3 órakor tartotta rendes havi közgyűlését Beöthy László főispán elnöke alatt.

Jelenvoltak a következő bizottsági tagok: Andrányi Lajos, Balogh Döme, Dr. Baróthy Akos, Csobánecz Lajos, Dr. Friedländer Sámuel, Hlatky Endre,

ség bekövetkezett, a derék becsületes ember úgy tudta intézni a dolgot, hogy csak az ő véérébe került. Egy lázas elbeszélés alatt ugyan is megfoghatatlan módon saját orrába vágott. Így cselekszik az olyan borbély, akinek szíve van. No, de nagyon messze elkalandoztunk Liepold borbélyműhelyétől, amely mai történetekünk színhelyét képezi.

Sok vér folyt már el itt. A néphit szerint az ilyen helyekre igen könnyen rákapnak a kísértetek. Különbözik úgy általában véve nem nagyon kísérteties Liepold ur műhelye. Semmi olyast nem lehet itt találni, ami feltűnő lenne egy bécsi külvárosi fodrászteremben. Ugyan azok az olajnyomatú képek függenek, amelyekre az ember mindenütt egy utolsó pillantást vet, mielőtt a kést a torkára tennék: nyári tájkép szomszjas, zöld tehennel, téli tájkép felfordult vagy befagyott szánkával. A falakra szegezett console-okon Schiller és Goethe szobrocskái, kiket a borbélyműhelyekben olyan gyakran nyilván nem irodalmi érdemként lehet találni, hanem azért, hogy simára borotvált arcukkal magasztos példa gyanánt lebegjenek a kundsáftok előtt. A hátsó ajtó fölött, amely egy mindig sötétségben tartott, titokteljes helyiségbe vezet, egy Mária kép függ s körülötte pedig a tükrök előtti asztalokon a tégelyek, eszék tárgyak üvegek és eszközök nagy sokasága, melyeknek alakja nem ad csak igazán fogalmat arról, mennyiféle zsiradéka fűszerre, mily rettenetes munkára van szükség, hogy az ember fejét ősi vadságából a civilizáció fénykörébe emeljék.

Karácsony táján Liepold ur egy ezédulát

Dr. Hoványi Ferenc, Hoványi Géza, Kaczián Károly, Knapp Ferenc, Dr. Kornstein Lajos, Kunyhó János, Mezey Mihály, Milibák József, Reisman Mór, Róz Ignác, Dr. Sarkady Lajos, Serényi Gusztáv, Dr. Sipos Árpád, Stark Gyula, Stern Herman, Schvartz Antal, Bölöni József, Szokolay Tamás, Dr. Várady Zsigmond, Weisz Károly, Czegléd Sándor, Farkas Izidor, Dr. Grósz Albert, Janky József, Kuntz Gusztáv, Kurländer Rafael, Dr. Makay Pál, Moskovits Mór, Müller Salamon, Rendes Vilmos, Sal Ferenc, Rácz Mihály, Dus László, ifj. Rimler Károly, Dr. Gram Károly, Pap János, Bordé Ferenc, Darvassy Lajos, Buseh Dávid, Hegedüs Géza, Ragány János, Komlóssy József, Jablonszky Emil, Tóth Márton, Szántó Lajos, Szűts István, Nemes Jenő, Dr. Szonnenfeld Zsigmond, Szeghalmy Bálint, Weidlich István, Weiszlovits Adolf.

A polgármester havi jelentését.

mely a város területén a múlt hóban előfordult nevezetesebb eseményeket tartalmazza s melyet már lapunkban közöltünk tudomásul vettek. — A közgyűlés a tanács indítványára a tornaversenyrendező bizottságának s a Rhédey kerti felügyelőségnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A m. kir. belügyminiszter leirata a nyugdíjszabályzat 29 §-ának módosítása iránt hozott közgyűlési határozat megsemmisítése tárgyában — tudomásul vétetett.

Kinevezések.

Beöthy László főispán ezután dr. Adorján Ármán ügyvédet tiszteletbeli alügyészszé, Kazmár József rapidijast tiszteletbeli számtisztte kinevezte.

Kövezet és vásárvám.

A tanács betérjeszti véleményes jelentését a kövezet-vásárvám és helypénz javadalmak házi kezelése s az engedély meghosszabbítása tárgyában:

Dr. Sarkady Lajos utalva azon körülményre, hogy a szabályzat első sorban a kereskedők és iparosok érdekeit érinti mélyen, a kik a szabályzat kormányhatósági jóváhagyása előtt észrevételeiket sem tehetők meg e javaslatra és így annak jóváhagyására annak figyelembe nem vétetnek — indítványozza, hogy a javaslatot a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztés előtt a közgyűlés adja ki a vélemény adásra hivatott ker. és iparkamarának.

Szokolay Tamás hozzájárul dr. Sarkady indítványához és javasolja, hogy a két városrész között vám tekintetében fenálló egyenlőtlenégeket szüntessék meg s pótlólag kéri a főszámvevőnek is kiadatni a javaslatot.

függesztett ki kirakatában a következő hirdetéssel: »Legalkalmasabb karácsonyi ajándék egy szép hajfonat: itt az igen nagy választékban, s a legjutányosabb árért kapható.« Az egész kirakat tele volt aggatva dus hajfonatokkal sőt a forgó viaszház is sárgás-szöke ezopt viselt. Ugy látszik mintha csak azért forogna tengelye körül, hogy szemlélhesse szép haját. De a tulajdonképeni karácsonyi darab mégis egy hamvaszöke hosszú hajfonat volt, amelyet Liepold ur át meg átdult ujjával, mindannyiszor e lelkesedés elragadtatásával kiáltva föl:

»Valóságos Venus volt!«

»Kiesoda?« kérdé végre a segéd.

»Ez a leány« hangzék a válasz. »Sohasem láttam még ilyen szép hullát.«

»Hullát?!« dadogá ijedten a segéd. Hát hulláról tépte le a szép haját? és ez karácsonyi ajándék akar lenni?«

»Na persze« mondá némi bosszúsággal Liepold ur; »onnan veszi az ember ahol hozzájut; a szegény anyának bizony jól esett a husz forint; a holt leánynak, annak meg kevesebb szüksége volt rá, mint egy elevennek.«

A segéd nem felelt rá semmit de annál mélyebb szemlélődésbe merült, mely még akkor is tartott, midőn az üzlet zárás után a titokteljes hátsó szobába vonult, ahol fekvőhelye volt. Csend volt körülötte úgy, hogy hallotta az ingaóra ketyegését az üzlethelyiségből sőt a néhány járó-kelő lépéseit is, míg azok a távolban el nem hangzottak. Agyára vetette magát s eloltá a világosságot. Alig tette meg, sajátos viziója tévedt. A szobába nagy fé-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A szellemhaj.

Pörtl E. után: Dr. Margitai.

Akarmennyit irtak is eddigelé a borbélyoktól még korántsem irtak eleget. A figyelmes szemlélő mindig újabb vonásokat fedez fel ezen a művészfajtán. Csak hogy természetesen nyitva kell tartania az embernek a szemét a borotválkozásnak meg a többi veszedelmeknek, amelyeknek az ember egy borbélyműhelyben ki van téve. Na persze, ha az ember oly lomha, hogy akkor is jól alszik, mikor a segéd feje fölött esattog ollójával, hát akkor nem lát semmit. Vannak olyan borbélyok, akikről meg lehetne esküdni, hogy egyszer még nagy szerencsétlenséget fognak előidézni. Ezeket nagyon szemmel kell tartani. Ismerünk egyet, egy erőszakosakat a legrosszabb fajtából. Mondhatja ennek az ember, hogy szigorú büntetés-ványszabva az állandó elesonkulással járó testi sértésekre. Kérheti, hogy ne az öklével kenje fel a szappant az ember arcára, hogy ne feszítse neki a térdét, az áldozat gyomrának, ne ragadja torkon a becsületes embert, csak azért, hogy a bőr kifeszüljön; hallatlan gyönyörűséggel ne esztentsen a nyelvével a rettenetes procedúra alatt, mert hiszen nem azért borotváltatja az ember magát, hogy egy elvakult, kegyetlen egyénben gyönyöröztesse ébresszen. Követendő példa gyanánt egy kollégáját emlegetjük neki, aki ugyan nem csekély mértékben fecsegő volt, de a kuncsaftokat mindig gyöngéden kezelte. Mikor t. i. a régen rettegve várt szerencsétlen-

Hoványi Géza megvan győződve arról, hogy a kereskedelmi miniszter, mint eddig minden esetben tette a javaslat jóváhagyása előtt a ker. és ipar kamarát megfogja hallgatni. — Ennél fogva a tanács javaslata mellett foglal állást.

Knapp Ferencz visszasságot lát abban, hogy míg a tengelyen érkező áruk kövezt és vásárvámmal megrovatnak, vasuton a kereskedők részére érkező áruk vásárvámmal nem fizetnek — kijelenti, hogy a kérdést a teljes egyenlőség alapján kívánja megoldatni ellenkező esetben a határozatot megfelelőbezi.

Ragány János főszámvevő, az utóbbi indítvánnyal megtámadva látja a kereskedők érdekeit, a kik a részükre behozott áruk után a köveztvámot megfizetik az elért haszon után pedig ugy a kincstárnak, mint a városnak adóznak; a behozott áruk nagyrésze pedig közvetlen fogyasztásra szállítatik. — »Egy róka két bört lehozni nem lehet.« Ezek alapján s arra való tekintettel, hogy az új szabályzat az engedély lejártá előtt fél esztendővel terjesztendő fel a kereskedelmi miniszterhez, s ez időből pedig kijutottunk, — kéri a tanács javaslatának elfogadását.

Sal Ferencz és dr. **Sarkady Lajos** felszólalása után a közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el, s a mely szerint az engedély meghosszabbítása iránt a szabályzatot felterjesztik a kereskedelmi miniszterhez.

A tengeri kigyó vagy az állandó színház kérdése.

A tanács betérjeszti a szinügyi bizottság javaslatát, a mely a tervek elkészítésével a **Fellner** és **Hellmer** bécsi céget javasolja megbízni; idejövételükre a költségeket kéri kitulni. — A színház építési költségei az eddigi tervezettől eltérőleg **328.000** forintba fognak a cég előterjesztése szerint fölmenni.

Kunyhóssy János rabulisztikus és sok igazat hangoztató beszédében, a mely meglepő fordulatokban bővelkedett, — szól a kérdéshez a tanács jelentéséből azt olvassa ki, hogy az maga sem lelkesedik az állandó színház iránt, mert a szinügyi bizottság javaslatát csak egyszerűen betérjesztette a közgyűléshez, őt véleményében nem tántorítják meg az olyan hangzatos frázisok, hogy a színház felépítése »kulturális követelmény és művelődési tényező.« Szerinte ezen ügy nemcsak tengeri kigyó és guntárgya, hanem a város vagyonával való könnyelmű gazdálkodás. — Folytonos közbeszólások között sorolja elő a város létszükségleteit képező intézményeket, a melyek létesítésre várnak. A reáliskola, a községi iskolák, a városház, a csatornázás kérdését, a melyek

létesítésével a város **165%** kamattal fizetéssel lesz majd terhelve. — Nincs abban a helyzetben a város, hogy **328.000** forintot áldozzon a színházra, a mely végre is két-három ezer élveztetere szolgál s a melynek árát **30.000** ember adja meg.

De mivel ő megszavazott **300.000** frtot a színházra, nem akar hűtlen lenni előbbi szavazatához, hanem kéri ez ügyet kiadni a tanácsnak, hogy a város létszükségleteinek figyelembe vételével javaslatot terjeszzen elő, hogy az állandó színház miből és hogyan létesíthető, miután a városnak jelenleg erre a célra fedezete nincsen.

Hlatky Endre azt várta volna **Kunyhóssy Jánostól**, hogy indítványa a kérdésnek napi rendről leendő levétele lesz.

De mert **Kunyhóssy** olyan érveket hozott fel, melyek ha kiszivárognak a publikum közé, rossz vért szűnnek, kijelenti, hogy ez nem **2—3000** színházbájáró ember személyes ügye, hanem egész nagyváradé, mely érezni fogja hasznát. A színház szükségességének és művelődési tényezőségének kérdése rég el van döntve. A költségzámítás sem helyes, s ő kijelentheti hogyha nem **328**, hanem **400—500** ezer frtba kerülne a színház, közművelődési szempontokból megszavazva polgártársai iránt való tekintetből.

Szokoly Tamás a **Kunyhóssy** érveinek szerencsétlen variációival s közben a tárgytól való el-el kalandozásaival dörgött a javaslat ellen levéttel kéri a napirendről az egész ügyet, az őh népre való tekintettel. Felszólalt még egyszer, hosszan és bonyolódott beszédben bizonyította be, hogy a komoly ellenzéknek rossz barátja: felszólalása csak növelte a javaslat híveinek számát, pedig jóra való kritika nagyon elérte e tárgyban.

Hoványi Géza szerint **Szokoly** mindig ellenez mindent anélkül, hogy tudná miért. (Helyeslések.) A javaslat mellett szól fel.

Szavazásra kerülván a sor, a tanács javaslatát **39-en** (az ominózus **39-es** szám!) ellene **9-en** szavaztak, Eszerint a javaslatot elfogadta a közgyűlés.

Hlatky Endre indítványa.

Hlatky Endre Nagyvárad egyik legnépszerűbb törvényhatósági bizottsági tagja a közgyűléshez a következő indítványt adta be:

Tekint. törvényhatósági bizottság!

A nmltgu pénzügyminiszter ur **334/95.** számú leiratában értesítette a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságot, hogy az állami tisztviselők azon kérelmének, hogy Nagyvárad városa magasabb lakpénz-osztályba soroztassék, ezuttal hely adható nem volt.

tulajdonított el tőle. A czopf oda van, ez tény, de a vád szerint meg van az igen természetes magyarázata is.*

»Oh eszásári tanácsos ur, vannak dolgok ég és föld között, ... mesterem is mondta mindig, azért meg is jegyeztem magamnak mindent többször mond el úgy hogy lehetetlen elfelejtteni. Tessék megkérdezni, mit beszéltem el néki mindjárt másnap?«

»Valószínűleg ugyanazt a kísérthistóriát amelylyel bennünket akart bolonddá tenni. Fájdalom, ő nincs itt, amennyiben megbetegedett. Megmarad a mellett, hogy szembesítsék önöket egymással. Ebben az esetben el kell halasztanunk a tárgyalást.«

Persze, persze, miért is szenvedjek ártatlanul egy túlvilági szellemért, aki nem akarja, hogy haját karácsonyi ajándéku árulják.*

E mellett maradt, mi sem ingathatta őt meg elhatározásában.

Apróság.

A vörös szakáll. Egy francia grófnak lángvörös szakálla volt. Egy társaságban meg akart bosszantani valakit, a kinek nem volt szakálla s így szólt hozzá: — »Kedves uram, miért nincsen önnek szakálla?« — Megmondhatom az okát. A mikor az **Uristen** kiosztotta a szakállakat, én megkértem. A mikor odaértem, már csak vörös szakállak voltak kaphatók. Én tehát inkább semmiféle szakállat sem választottam.*

Tekintve, hogy az állami tisztviselők ezen kérelme városi érdeket képez;

tekintve, hogy e kérelem oly annyira igazságos, hogy annak támogatása Nagyvárad városának is kötelessége;

tekintve, hogy **Kassa, Kolozsvár, Pécs, Pozsony, Sopron, Szabadka, Szeged, Temesvár és Ujvidék** eddig is kedvezőbb lakbérosztályba sorozott városok semmivel sincsenek kedvezőlenebb helyzetben, mint Nagyvárad városa; más részt azon városok, melyekkel Nagyvárad városa egy osztályba van sorozva lakbérviszonyaikat tekintve városunkkal össze sem hasonlíthatók,

indítványozom:

mondja ki a közgyűlés, hogy az állami tisztviselők kérelme tárgyában a magas kormányhoz — ismételtel felir, és Nagyvárad városának az állami tisztviselők lakbérletménye tekintetben az **1893.** évi **IV. t. cz. 3. §-a** értelmében a **II-ik** osztályba való helyezését kérelmezi.

Ezen indítványt nagy lelkesedés között vették tudomásul s a miniszterelnök, valamint a pénzügyminiszterhez ily értelemben felterjesztést tesznek.

Egyébb ügyek.

A tanács előterjesztése a nagyvárad szőlőtelep kibővítése iránt a jövő közgyűlés elé tüzetelt ki, miután köztér átengedésről van szó. A városközuti zárszámadása **1893—94.** évről felterjesztetik jóváhagyás végett a kereskedelemügyi miniszterhez.

Beterjesztett az **1894.** évről szóló gyámpénztári számadás és mérleg. A belügyminiszterhez felterjesztetik.

A tanács javaslata a felső és alsó gyaloghidak újbóli bérbeadása tárgyában s a gyaloghidak bérlőinek kérvénye tárgyában. — Ezen ügyekben újabb árverés rendeltetett el a tanács véleményének elfogadásával.

A »Csarnok« kávéház előtt építendő kioszk részére szükséges tér használatát a közgyűlés megadta.

A Sáfrád-féle ház megvételére vonatkozólag kötött szerződés jóváhagyatott.

A tanács előterjesztése a város általános csatornázására vonatkozólag. Minden felszólalás nélkül tudomásul vétetett.

A nyugdíj bizottság előterjesztése özvegy **Amigó Józsefné** özvegyi ellátása iránt. A közgyűlés részére évenként **550** koronát folyóvá tett.

A szinügyi bizottság bemutatja a f. évi nyári idényre vonatkozólag **Leszka y András**sal megkötött szerződést. Egyhangulag tudomásul vétetett.

Dr. Berkovits Ferencz indítványa a tisztviselők fizetéseinek szabályozása tárgyában. Kiadatott véleményezés végett a tanácsnak.

Dr. Braun Mór egyetemes orvostudori oklevelét kiadták a fő-orvosnak meghirdetés végett.

Tisztviselők szabadságon.

Ezek után **Sal Ferencz** kir. tanácsos polgármesternek, **dr. Hoványi Ferencz** főorvosnak, **dr. Berkovits Miklós** h. főorvosnak, **Révai Mór** rendőrfogalmazónak a kért szabadságidőt megadták.

A gyűlés miután több tárgy nem lévén, fél 6 órakor véget ért.

NAPTÁR.

— Junius 15. —

Szombat. Róm. kath. **V. M. Crescenc. vt. Prot. Vid. Gör.** kel. junius 3. **Luczillán. Izr. Sivan 23. S. Schlach L.** Nap kél 3 óra 52 p., nyug. 7 óra 37 p. Hold kelte reggel, nyug. 11 óra 26 p. Utolsó negyed 12 óra 28 p., d. u.

Jun. 15. A megyei központi választmány ülése.
 „ **15.** A biharmegyei és nagyvárad négyzet választmányi ülés d. u. 5 órakor.
 „ **20.** A »Nagyvárad Vadászárság« évi közgyűlése d. u. 5 órakor.
 „ **21.** Biharmegyei rendes évnegyedes közgyűlése.
 „ **24.** A »László« malom elárverezése d. e. 10 órakor a régi malomtelepen.
 „ **25.** A Szent-László-nyomda részvénytársaság közgyűlése d. u. 5 órakor a Szent-József intézet dísztermében.
 „ **30.** A nagyvárad ipartestületi ifjuság önképzőkörének nyári táncestélye a Rhédey-kerti lövöldében.
Julius 6. 48-as népkör táncmultsága a Rhédey-kertben.

nyesség áradt egy szép karácsonyfa viaszgyertyáitól, a mely csucsával mintha keresztül akart volna hatolni a plafonon. De milyen volt a feldiszítése? Aranyos diók helyett merő parókák himbálództak rajta, papiros lánczok helyett szőke, barna, meg fekete hajfonatok kusztak ágról-ágra, ott fűnn a magasban pedig az egész fát fátýol módra beborítva pompázott a szép hamvasszőke hajfonadék. A viaszgyertyák olyan különös szagot árasztottak, s panaszos danát zümmögtek, akárcsak az őszi szél, amely fűvel benőtt sirhantok felett lebeg.

Egyszer csak nyughatatlanul kezdtek a lángok lobogni; keserves zűgás járta át az egész fát. Egy átlátszó jelenség lebegett be a szobába, ködszerű körvonalakból álló alak, egy leányzó fehér ruhában, beburkolt fejjel. Sohajtás rezgette meg a szobát, s mindig magasabbra nyulva, de a mellett fehér ruhájával el nem hagyva, a földre hajlott a kísérteties leány a karácsonyfa fölé, elragadta onnan a szép hajfonadékot, s viaszfehér légies kezével megerősítte azt fején. Ekkor aztán elveté magát a lepelt, s földöntuli szépségben ragyogva, szép szemeit a megrémült segédre függeszté. Egy pillanat, kísérteties szél süvöltött végig a szobán, karácsonyfa, a szép holt leány, szellemhaj, mind eltűntek. Mély sötétség vette az elalélt segédet körül.

»Bolondnak beszéljen ilyen kísértet-históriákat, ne nekünk« mondá az elnök a vádolt Patzekhez. »Főnöke azzal vádolja önt, hogy egy legkevesebb harmincz forint értékű hajfonatot

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következők: **letételekben kaphatók:**

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-téle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,
Fauker Dániel papirkereskedésében Klá-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mesey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Urnappja.** Az urnapi körmenetnek igen szép idő kedvezett. A katonaság már hét órakor kivonult a székesegyház elé, s ugyanakkor a közönség is gyülekezett.

Az utakat és a sátrakat lázas sietséggel készítették, mert az ünnep előestéjén a zivataros idő miatt kevésre haladhattak.

Az ünnepen óriási közönség vett részt, köztük a közös hadsereg és honvédség tisztikara élén a hadtestparancsnokkal, továbbá a városi és megyei notabilitások. Az Orsolya- és a Nogáll-intézet növendékei zászló alatt, fehér ruhába öltözve vonultak ki. Négy kis angyal-arczu apróság rózsát hintett a Szentséget vivő bibornok elé. A mennyezetet — két csoportra osztva — nyolcz derék polgár vitte.

Mise és körmenet alatt a katonaság többször adott sortüzet, — megijesztve mindannyiszor az ártatlanok fehér seregét.

Körmenet után Fetsner Antal szentszéki jegyző tartott sz. beszédet Krisztus jelenlétéről az Oltári Szentségben és a katolikusoknak iránta való kötelességéről.

Az ájtatosság után a közönség sűrű rajokban, részben kocsin, részben gyalog, csak úgy tolongott vissza a városba, ahol minden utcában lehetett látni az ünnep hatását.

A délutánt mindenki a szobában volt kénytelen tölteni, mert, mint más helyen említettük, a zivatar lehetetlenné tette a szabadban való gyönyörködést, a nyári mulatságot.

* **Az udvarias hercegeprimás.** Vaszary Kolos hercegeprimás a múlt hónapban ötvenötezer holdas vadászterületet adott bérbe báró Hirsch Móricznak, az ismert emberbarátnak. A báró erre a vadászterület közelében kis birtokot vásárolt, hogy ott vadászkastélyt építtessen. Amikor a hercegeprimás erről értesült, felajánlotta bérletjének pompás berendezési bajcsi nyaralóját. A báró azonban nem fogadhatta el az udvarias ajánlatot, mert a felajánlott kastély szűk annak a sok vendégnek befogadására, akik vadászatain részt szoktak venni, s ezért megbizta Fellner építész, hogy az új birtokon ózsre tágas és diszes vadászkastélyt építsen.

* **Urnapi ebéd a bibornoknál.** Csütörtökön az ünnep alkalmából Schlauch Lőrincz bibornok ebédet adott, melyen a következő vendégek vettek részt: Pokorny Herman altábornagy, Winkler József v. püspök, prépostkanonok, Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester, Zajnay János prépostkanonok, Winterhalter Antal praelatus apátkanonok, Konja Sándor cs. és kir. ezredes, Remiez Alfréd cs. és kir. huszárezredes, Virányi Géza honvédelezredes, Széchény Jenő apátkanonok, Schiefner Ede praelatus prépostkanonok, Radnay Farkas prép. kanonok, Andrassy János, Palotay László és Bunyitai Vincze apátkanonok, Laurán Ágoston gör. szert. apátkanonok, Szedlaczek

István törzsorvos, Schandru Mihály parancsoszó őrnagy, Jankovic József tűzér-őrnagy Schlauch Nándor uradalmi jószágkormányzó, Géczy Lajos, dr. Korda Kálmán, Kotunovics Sándor, gymn. igazgató, Andriská Károly, Milibák József, Rozsly Géza, Noáky Rudolf, Sável János, Sziládky Ernő, Karger Sándor, Stark Gyula, Philipovics Lajos vezénylő százados, Rizetti Pál vezénylő főhadnagy, Broatsch Gusztáv főhadnagy, Kersch Ferencz, Bachó István és az uradalmi papság. Az ebéd alatt a mellékteremben a lapunkban már közölt programot játszotta a 37. gyalogezred kitűnő zenekara a tőle megszokott művészettel. A kedélyes ebéd három órakor ért véget.

* **A miniszter köszönete Tisza Kálmánnak.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Tisza Kálmánnak azon adományáért, miszerint az Esküllőn lévő állami elemi-iskola céljaira egy 800 négyszögöl nagyságu részt engedett át birtokából, őszinte elismerését és köszönetét nyívanította.

* **A győri Szent László ünnepély** fényesen igérkezik. A rendező bizottság a megye és város összes testületeit meg fogja hívni, ugyszintén a szigeti és révfalusi kath. köröket. A vidékről egyes tanintézetekből mintegy 350 ifju érkezik, kiknek elszállásolása iránt a kellő intézkedések megtörténtek. A káptalan tagjai tekintélyes összeggel járultak a költségekhez, azonkívül számos ifjut fogadnak magukhoz. Esterházy Miklós Móricz gróf fiai apüspöknél lesznek elszállásolva. A város azokon az utcákon, hol az ifjuság bevonul, föl lesz lobogóva. A székesegyházban reggel istentisztelet lesz, melyet maga a megyés püspök tart. Előtte való nap, június 26-án est 8 órakor az összes harangokat meg fogják kondítani a városban. Az ünnepi szónoklatot Póda Endre soproni apátkanonok tartja. A katolikus körben ez alkalomból felolvasó ünnepély lesz zene, ének- és szavallati számokkal. Balics Lajos nagyeczeni plébános történelmi felolvasást fog tartani. Az ifjuság közt szent Lászlóról szóló könyveket és érmekeket fognak kiosztani.

* **Felhőszakadás Nagyváradon.** Csütörtökön délután két óra tájban fekete felhők vonultak az égre és rövid idő alatt beállott az a nyomasztó homály, mely rendszeren jelezni szokta, hogy vihar közeledik.

Ezuttal villámlás és dörgés nélkül egyszerre megeredett a zápor és nem eső esett, hanem *ömlött a víz* szakadatlanul egy teljes óra hosszúságig. A rendőrség a zivatar kezdete után alig egy negyed óra múlva telefon-értesítést kapott, hogy küldjön azonnal segítséget a külvárosi Görke-utczára, mert *a házakat elöntötte a csatorna vize és az utcáiról is az udvarokra hatolt az ár.*

A rendőrök egymásután ugráltak fel pihenő-helyükről és futottak a veszélyesnek jelzett helyre. A kávéházak vendégei nem tudták elképzelni, hogy a szakadó záporban hova és miért futnak a rendőrök rajokkint és volt találgatás, beszélgetés elég, de senki sem mert elindulni, hogy kiderítse a titkot.

A tüzoltók közül is kivonult egy pár a rendőrségtől vett értesítésre és nagy nehezen sikerült nekik a görbe-utcai csatorna bedugult rostélyát kiemelni, melyen *a szennyes áradat, mely ezalatt több házba behatolt, lassan folytást nyert.*

Alig szabadították ki ebből a kellemetlen helyzetből a nevezett utca lakóit, *már a nagy és kismagyar, valamint a nagypecze-utcaiak segítségére kellett sielniük, mert a nevezett utcák végében már másfélméteres magas vízállás ejtette kétségbe különösen a gyepszelen lakókat.*

Több házba itt is betört az áradat és valószínűs árvíz képet nyújtott a látvány. A rendőrök, tüzoltók mellig erő vízben keresték

a *Justh Sándor* által híressé vált csatorna száját, hogy, ha bedugult, hát a csákányokkal kinyissák.

A gyermekek és a felnőttek közül is sokan, nagyon komikusnak találták ezt a dolgot és *nagy teknőkben csolnakáztak az utcákon.*

Végre kinyitották a rostélyokat és a víz lassan fogyni kezdett annyira, hogy a házakból lapáttal kihányhatták a vizet.

Egy pár óra múlva megérkezett a főkapitány sürgetésére a város második mérnöke *Beszédits* is és megnézte a vizet, de segíteni persze nem tudott, mert az „*eltitkolt városrész*” csatornája bizony egy fillért sem ér. Se esése, se elég bősége.

Hasonló esetekre el lehet készülni a városnak ezen tájékán lakó közönsége mindaddig, míg oda megfelelő csatornát nem építenek és hogy építsenek mielőbb, azt elvárhatják azok az adófizető polgárok, akikre bizony abból a közköltőből eddig még annyit sem költöttek, hogy a gyalogjáróikat rakták volna ki, ha más-sal nem, legalább köröskövel.

A zápor különben olyan borzasztó és rendkívüli volt, hogy a Kossuth- és még több más utcán is a pincék megteltek vízzel. Azzal fejezzük be a tudósítást, hogy csatornázás — úgy is szó volt tegnap rólad a közgyűlésen — jöjjön el hát mielőbb a te országod és legyen neked jobb főmérnököd, mint az, akinek felügyelete alatt készült a gyepsori . . .

* **Előléptetés a magyar államvasutaknál.** Dániel Ernő kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a magyar államvasutaknál a IV., V. és VI. rangfokozatban üresedésben lévő hivatalnoki állások még az 1895. évi budget keretében betöltessenek. A magyar államvasutak igazgatósága e rendelkezésnek meg is felelt, a mennyiben az üresedésben lévő állásokat az igazgatósági összes ülés, a minap előléptetés utján betöltötte. Körülbelül másfél száz vasutas jut az előléptetés által július 1-től számítandólag 100 forint fizetési, továbbá 150, 100, illetőleg 50 forint lakásbér emeléshez. A vasutasok nagy érdeklődéssel várják az előléptettek névsorának publikálását, most az ilyen soronkívüli előlépések rendszeren meglepetés számba mennek.

* **Pável püspök a festőknek.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Pável Mihály nagyváradai gör. szert. kath. püspök által Trefort Ágoston nevére tett festészeti ösztöndíj alapítvány folyó évi 300 forint kamatait Spányik Kornél m. kir. festészeti-mester iskolai növendékeknek adományozta.

* **A villám áldozatai.** Modorból írják, hogy ott roppant zivatar volt, mely ismételve nagy kárt okozott a szőlőkben. Az égháboru két ember életét is kioltotta. Jurenák Péter és Kreosmár Tamás, az utóbbi Miavánál a szőlőben dolgoztak, a mikor villámlani és dörögni kezdett. A munkások egy fa alá menekültek. De mindjárt rá esett a villám, s a két embert agyon-sújtotta. A város alsó részén is beütött a villám, s felgyújtotta egy gazda házat, a mely leégett. — *Miskolc* és vidékén is borzasztó zivatar dühöngött. A villám több helyen leütött. — *Felső-Nyáradon* Batta György gazda-ember istállójába esett bele a villám és azt felgyújtotta. Az épület porrá égett, egy ökröt agyon-sújtott. Egyéb kár azonban nem történt. — *Békés* és *csabáról* írják: Tegnap délután óriási vihar vonult végig a városon. A zivatarnak ember is esett áldozatul. Lantos Veron és Kis Erzsike kesmérői leányokat a villám agyon-sújtotta. A villámtól sujtottak közelében tíz ember súlyosan megsérült. *Békésen*, *Csorváson* és *Berényben* is nagy zivatar volt, s a villám több házat felgyújtott. A megsérültek felgyógyulásához kevés a remény.

* **Előjegyzés előléptetésre** Ő Felsőge elrendelte, hogy a Nagyváradon állomásozó 37-ik számú gyalogezredbeli *Polák Gábor* I. oszt. kapitány helyi alkalmazásra őrnagyi rangra előjegyeztessék.

* **Vizsgálat a Bartók szőlőjében.** A földmívelési miniszter, a mint említettük annak idején elrendelte, hogy a *Bartók* Jakab

nagyváradi szőlőjében időszakonkénti vizsgálat tartassék annak megállapíthatása végett, vajjon a Wolf Lipót és Fiai ruszti telepéről vásárolt veszőkkel a »Gomiose Bacillaire« nevű szőlőbetegséget nem hurcolta-e be nevezett szőlőtulajdonos? Az első vizsgálatot ma délután 1 órakor fogja megtartani Balassa István érdecszegi vinczellér-iskolai igazgató. A város részéről Bordé Ferenc tanácsnok és Márkus János hegybíró lesznek jelen a vizsgálatnál.

* **A magyar nyelv egy román községben.** Zajkány hunyadvármegyei községben e hó 11-én tartották meg az évről vizsgát az állami elemi iskolában. Igazán gyönyörűség volt hallgatni, hogy a tiszta román anyanyelvű gyermekek mily értelmes, hibátlan magyarsággal feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre. A szép eredmény Páska Károly tanító érdeme, a ki annál inkább elismerést érdemel, mert maga is román nyelvű szülőktől származott.

* **Családi dráma.** Harle József borbély Sepsit-Szent-Györgyön öt óra tájban érkezett haza a lakására, a melyet azonban zárva talált. Minthogy hosszas várakozás után sem nyitották ki az ajtót, rendőrt hívatott és felnyitatta. A belépők két kis fiúgyermeket találtak ott az ágyban megfojtva, míg a felesége, szül. Szakács Borbála, a gerendán függött felakasztva holtan. A borzasztó családi dráma, úgy látszik, házi viszálykodásra vezethető vissza. Erre enged legalább következtetni az asszony hátrahagyott levele, a melyben leírja, hogy milyen sorsot szánt önmagának és gyermekeinek, a kiket ünnepi ruhába öltöztetett. A rémes eset óriási izgatottságban tartja a község lakóit.

* **A tüzerlaktanya tervei.** A közös hadügyminiszter értesítette a városi hatóságot, hogy a tüzerkaszárnya átvizsgált építkezési terveit visszaküldte a honvédelmi miniszternek. E szerint a jóváhagyott tervek már legközelebb visszaérkeznek a városhoz s a felépítésre kitűzik az árlejtést.

* **Az ezred kutyái.** Az idej hadgyakorlatoknál a hadi célokra kiképzett kutyákat is alkalmazni fogják használhatóságuknak bizonyítására. E kutyákat az egyes tudósító őrzőjáratok vizslik magukkal és jelentésüket a kutya nyakára függesztett tarsolyban küldik el. Az ebeket ösztönük könnyen vezeti el főcsapatukhoz. Az előőrsek szintén sikeresen használják a kutyákat arra, hogy az előőrs vonalát megőrizzék, melyet így titokban senki se lépheti át.

* **Adjatok!** Szolnok-Dobokavármegye alispánja segély nyújtásra kéri fel a törvényhatóságokat a f. hó 11-ikén lángok martalékává lett Füzes szent Péter Pusztajfalu és Csicsó-Keresztur községek lakosainak felségelyezése végett. Sopronvármegye alispánja pedig Kabold és felső Péterfa községek részére kér segélyt mely községeket — mint említettük már — felhőszakadás folytán az árviz tette tönkre, lakóit pedig földönfutóvá. Vajjon az adókat oly kéréssel lenül behajtó állam, illetve ennek kormánya gondoskodik-e a hajlék és élelem nélkül maradt szerencsétlen lakosokról? Az átiratok azt engedik következtetni, hogy nem; pedig nagyon is kötelessége volna! Az állam mindig csak serkenteni, buzdítani szokta a társadalmat, de ő maga behunyja szemét, mikor adni kell.

* **Erdőőri szakiskola.** A földművelési miniszter pályázati hirdetőmenyt bocsájtott ki, mely szerint a királyhalmi, vadászerdei, liptóújvári és görgény-szent-imrei m. kir. erdőőri szakiskolákba, melyeknek tanfolyama 2 évre terjed, a f. évi október havában kezdődő tanfolyamra, részint állami ellátás mellett, részint saját költségen több tanuló fog felvétetni. A pályázati feltételek a városházánál kifüggesztve lesznek.

* **Gyermekeinek gyilkosa.** Tarnopolból írják, hogy tegnapelőtt reggeli 5 órakor, Ibaraz, városkában Grosch Ferencz serfőző, a ki cseh származású, három gyermekét, kik közül a legfiatalabb három hónapos, a legidősebb pedig öt éves, baltával megölte. Kedvesével lakott együtt és szabadulni akart a gyermekektől, de azt mondja, hogy a nyomorított akarta őket megölni. Átadták a bíróságnak.

* **BENDŐRI HIREK. Elgázolás.** Mittermann Ignác taligás ifj. Jó Ferencz és Huber Vilmost a kispiacon elgázolta. Szerencsére csak kisebb sérüléseket szenvedtek. — **Megint Fánya.** Ha lopás történik, azzal rendszeren kapcsolatba hozzák a Fánya Tógyer nevét. Most is öt gyanúsítják, hogy a »Csuka«-koreszmában ellopta volna a Balogh Lászlóné tíz forintját az alatt, míg a zivatar elől oda menekült. — **Még karácsonykor meglopta.** Pópa Zsófia Hucza Péter Nadabra való gazdáját. Tegnap Nagyváradon átutaztában a káros felismerte és letartóztatta. — **Elkóborolt gyermekek.** Dojesák Sándor 9 éves gyermek szülei lakásáról még e hó ötödikén eltűnt; — Pap Imre vinczellérhez meg egy két éves gyermek tévedt be és nem tudja megmondani, hogy hívják.

* **APRO HIREK. Broglie abbé meggyilkoltatása.** Amellett Maurencziát, Broglie abbé gyilkosát, a kiküldött törvényszéki orvosok teljesen beszámíthatatlannak jelentették ki. A gyilkos leányt ezen orvosi vélemény alapján a saint-annei örültek házába szállították. — **Sáska madarak.** Torontálmegyében már régebben sáskamadarak jelentek meg. Most Kunhegyesről érkezik a hír arról, hogy ott is jelentkeztek a veszedelmes madarak. Néhány példányt el is küldtek dr. Lendl intézetébe megfigyelés végett. Valószínű, hogy ezidén az ország több vidékén is megjelennek ezek a madarak. — **Egy fővárosi háztulajdonos szerencsétlensége.** A Kassáról Budapest felé haladó személyvonatról Isaszegh közelében egy utas kiugrott. A vonatot rögtön megállították s a súlyosan sérült utast, kiről kiderült, hogy Kokesch Imre józsefvárosi háztulajdonos, beszállították Budapestre a Rökus-kórházba. A szerencsétlen ember a kórházba való szállítása után rövid idő múlva meghalt.

Az árok titka.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap délután a megdöbbentő esetek száma egygyel szaporodott. A moralisták ismét megállapítják az erkölcsök sülyedését a peszsimista ember a romlottságát találja igazoltnak, a rendőri krónika egy sötét bűnnel gazdagodott, mi pedig a még ismeretlen elvetemült anya lelkiismeretlenségének e hitvány tettét regisztráljuk úgy, mint történet.

Az eset a következő:

A széles utca, mely a Rét elején a közrőspartig terjedőleg húzódik, közepén egy széles, esőmosta árokkal van elválasztva.

A környékbeli lakók ide öntik ki a szemetet. A »Hétköznapok« sötét, rejtelmes árka ez, melyben halomra rothad a sok limlom, míg egy-egy felhőszakadás ki nem mossa, mint ez tegnap is történt.

Igy eshetett meg, hogy az erősen kimosott, omlott parton az árokban egy disznó a posványból egy h á r o m h ó n a p o s n a k látszó gyermek hullát vonszolt a partra s azt teljesen szétmarcangolta.

Később egy B. Juliska nevezetű leányzó rábukkant a holttestre s rémültében a helyett, hogy az esetről jelentést tett volna a rendőrségnek, visszadobta a már szétmarcangolt hullát a pocsolyába.

Az eset csak este 7 órakor jutott a rendőrség tudomására s az azonnal megjelent rendőrök a nyomozást megkezdették.

Legelőször is B. Juliskát fogták gyanuba s rendőrorvosi vizsgálatot rendeltek el ellene, de a vizsgálat fent nevezett ártatlanságát derítette ki.

Igy a tettést ezideig a titok sűrű leple fedi. Az eset óriási szenzációt keltett s temérdek néptömeg verődött össze »széles utcán« s különféleképpen kommentálták a dolgot.

A kis ártatlan esecsemő hulláját, kinek egyetlen hibája volt, hogy a bűn által született, a városi bonczházba szállították.

Az esethez nem fűzünk magyarázatot. Aki szerelemből elbukik, az sajnálatraméltó. De aki hitét s vallását elveszítve, bűnének következményeit egy ártatlan élet kioltásával akarja el-tüntetni, az hitvány. A földi büntetésén kívül a legrettegőbb: a lelkiismeret soha nem szűnő mardosó furdalása a földi pokol méltó bére tettének.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-16.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskó-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskó felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*.	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

Vidéki levelezés.

Belényes, 1895. június 13.

T. Szerkesztő Ur!

Örömmel értesitem a következőkről:

Az ünnep magasztosságához mérten, fényesen, iuopozáns közönség jelenlétében nagy pompával ültük meg az Oltáriszentség gyönyörű ünnepét: Urnapját. — Már az első harangszó előtt hatalmas ágyulövések reszkettették meg a levegőt, többször ismétlődve minden harangozaskor, valamint a szent mise alatt. A feldisített csinos templomcska alig bírta a buzgó hívek nagy számát befogadni, kik nemcsak diszesen öltözködve, de ünnepiesen hangolva is — legnagyobb áhitattal hallgatták végig egy a szent misét, mint a prédikációt. A szent mise után ágyulövések, zeneszó és lelkesült ének mellett az első oltárhoz vonult a körmenet. Az oltárhoz vezető ut zöld füvel behintve, két oldalt a földbe szurt zöld galyakkal fasort képezve — kedves látványt nyújtott. Az utak szélein a g. kath. főgymnasium ifjusága volt felállítva s tanáraikkal együtt ájtatos lélekkel élvezték az ünnep szépségét. A negyedik oltár a templomban volt, s a közönség az ijesztőleg tornyosuló fellegek daczára is, jelen volt mindvégig, s Te Deum-mal és áldással ért véget az istentisztelet.

Belényesen más vallásuk is tömegesen járnak a r. kath. templomba, amin épen lehet esodálkozni, mert hiszen nekik is van érzékük a szép iránt; már pedig egyházunk szertartásai szépek, lélekemelő, ájtatosságra gerjesztők, s ellenállhatlanul ragadják lelkeinket az ég felé.

Ugyanezen alkalommal tudatom azt is, hogy a belényesi r. kath. elemi iskolában a tanévet befejező vizsgálatok ez évben — kivételképen — korán: június 19-én tartatnak meg; daczára a tanévet zavaró járványos betegségeknek, jó eredménnyel kecsegtethetjük magunkat.

Az ipariskola is befejezi a tanévet június 16-án, vasárnap délután 3 órakor; az eredmény jó »középszerű«-nek ígérkezik. Jutalmak is fognak kiosztatni, melyeket Pálfi Antal ur küldött az iskolának. r. l.

A közönség köréből.

A Görbe-utcaiak viz alatt.

A Görbe-utcaiaknak nagyon rossz napjuk volt esütörtökön. Ugyanis délután a nagy esőzés miatt víztenger lepté el az egész utcát és több házba is bement a víz, a 110. számú ház szobáiban majdnem térdig ért a víz.

A mégrémült lakosok a rendőrséghez telefonoztak segítségért, meg is jelent a rendőrség a tűzoltókkal egyetemben, hogy segítsenek a bajon, s tovább félóránál kinlódta, míg a csatornát kinyitották, míg a víz nagynehezen befolyhatott, mert a most készült csatornák

jóval feljebb áll az utcánál. Számos aláírással ellátott kérvénnyel kérték is az utca lakosai, hogy vezetessék valamivel lejjebb a csatorna, hogy a víz szabadon folyhasson a csatornába; de úgy látszik, siket fülekre találtak a szegény lakosok.

Most a történetek után személyesen meggyőződhetek a város tisztviselői, kik ott megjelentek, hogy nem ok nélkül való a Görbe-utcaiak kérelme és sérelme, melyet a városnak erkölcsi kötelessége orvosolni.

A Görbe-utcai árvízesek.

A rendőrség figyelmébe.

Szomorú állapotokra mutat, hogy nyilvános botrányokra is figyelmeztetni kell a mi rendőrségünket. A ponyvairodalom szemtelen korpoltörjei teletorokkal kínálnak kis piczon mindenféle ocsmány fércműveket. Csak kettőnek a címe jutott tudomásomra. Az egyik »A kiherélt zsidó ispán«, a másik »Az elesett 11 éves bécsi leány.« Türhető-e ez? R. P.

TANÜGY.

Felhívás.

Vallás- és közokt. miniszter ur önmagmél-tósága f. évi 7552 sz. a. kelt rendeletében a nyári menedékházat vezető dajkák képzésére a nagy-várdi Dyc-féle magán-, s nagy-szalontai Stern-féle alapítványi, — a belényesi állami, és a mezőteleki áll. segélyezett községi kisdudovodákat kijelölve, egyszersmint engedélyezte, hogy a szegényebb sorsu oly nők, kik valamely községben a nyári menedékház vezetésére vállalkoznak, a képző tanfolyam elvégzésére államsegélyben részesítenek.

A tanfolyam az 1896. év elején veszi kezdetét.

Felhivatnak tehát az illető községek, illetve a dajkaság elvállalására hajlandó nők, hogy a segély iránti kérvényüket folyó évi szept. 1-ső napjáig a biharmegyei kir. tanfelügyelőségnek nyujtsák be.

A tanfolyamra egészséges és ép testalkattal bíró 18—40 év közötti magyarul tudó nők bocsáttatnak, kik írni-olvasni tudnak és kifogástalan erkölcsi viseletüket községi bizonyítványon igazolják. A tanítók özvegyei, nejei és leányai előnyben részesülnek.

Nagyvárad, 1891. május 31-én.

Sipos Orbán,
kir. tanfelügyelő.

Iskolai értesítés.

A nagyvárad községi polgári leányiskolában az évvizsgák a következő sorrendben fognak megtartatni:

Folyó hó 15-én, szombaton délután 4—6-ig énekvizsga mind a 4 osztályban.

18-án, kedden az I. osztályban.

19-én, szerdán a II. osztályban.

20-án, csütörtökön a III. osztályban.

22-én, pénteken a IV. osztályban.

Minden vizsga csak délelőtt, még pedig 8—10-ig a nyelv- és történelmi szakcsoportból, 10—12-ig a mennyiség- és természettudományi szakcsoportból tartatik.

A nyilvános vizsgálatok tartama alatt a kézimunkák és rajzok közszemlére lesznek kitéve. A magánvizsgálatok folyó hó 26. és 27-én fognak megtartatni.

Ezúttal van szerencsém a tisztelt szülőket és tanügyi barátokat a vizsgákra tisztelettel meghívni.

Nagyváradon, 1895. jun. 14.

Gálbory Sámuel,
vizsg. elnök.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton: *Malakoff herceg.* Itt először.

Vasárnap d. u. *Két huszár és egy baka.* Este: *Malakoff herceg.*

Csütörtök délután az »Órdögüző« huzsártiszta került színre üres padsorok előtt, pedig az élénk és kacagató jelenetekben gazdag előadás szép számú közönséget is megérdemelt volna.

Sárga csikó

— június 13. —

Azt hittük, hogy Kongóban vagyunk, úgy tántogott csütörtökön a színház az ürességtől. A páholyok üres sorai ásitóztak, a földszint pedig úgy nézett ki, mintha egy hiányos fog-sorral bíró ember görcsös ásitásra nyitná száját, csak a karzat, a jó hálás karzat jelent meg, s nem bánta meg.

Bessenyei Mariskáról kétszeri fellépte után körülbelül megvan a nézetünk. Az operettnél élénken, vervevel játszik, folyton a színpadon van elfoglalva, a nézőtérrel keveset törődik, amely ennél fogva inkább érdeklődik iránta. A színpadot nem tekinti helynek, ahonnan kitűnően lehet koketirozni. Mikor nincs szerepe, akkor is játszik, t. i. figyelme azon van, ami körülötte történik.

A népszínműben pedig ott, ahol játszani és beszélni kell, nem kívánhatunk jobbat. Kifejező, érdekes arca, nagy csillogó szemei színpadi termete biztosítják a hatást a számára. S annélkül, hogy föl akarnók fedezni, akár színpadi multja, akár Judic asszony távirata befolyással lenne ránk, mondhatjuk, hogy népszínműben olyan arra való hangot keveset hallottunk.

De nem a Réthy Laura édeskés, tetszelgő hangja vagy a Sugár Aranka népieskedő beszéde, ez egy eredeti, mesterkéltég nélkül való igazi parasztleány beszéde, amelyet jól esett hallanunk a sok »művészi« »fínom«, előadás után.

Fel tudja vele kelteni illúziókat, s ez már is nagy eredmény.

Mozgása pedig könnyed, friss, eleven és élénk. Látszik rajta, hogy jó kedvűből játszik és nem muszájból.

Ámde... Ennyi előny mellett csak sajnálattal irhatjuk, hogy azaz erőteljes hang cserbenhagyja őt a népdaloknál. Kicsi terjedelmű, vékonyka hangját csakis a zenekar diskkrét játéka mellett tudja hallhatóvá tenni, pianói pedig egészen lehelletszerű sóhajok. Amit aztán így énekel, abban hibát nem éjt, és sajtászerű, de helyén való fogásaival egész akezeptábilissé tudja tenni a nótázását. S talán publikum izlését megfogja változtatni a tekintetben, hogy többet ér egy kis terjedelmű jól iskolázott, hang mint egy erős, de iskolázatlan kincsesebánya. A parasztleányok, akiket ő játszani fog, végre is nem mind bírnak olyan színpadi taggal, melylyel brillirozni lehet. E tekintetben tehát a veszteség nem oly rettentő. Véleményünk róla: nyereség a társulatra úgy mint a közönségre az ő szerződötése.

Balassa pusztabírója csak dieséri Basa sokoldalúságát. Hunyady jól játszott s énekel Bács s, Bácsné jók voltak. Bogár Imre személyesítője tönkre énekelte s »játszotta« szerepét.

Olyan hanggal sem érdemes rablóvezérnek sem lenni. Ez az egy kellemetlen szereposztás zavarta a jó előadást. De hát az igazgatásnak mindig vannak kéznél Solyomai és Dériei. Az Isten éltesse őket!

Gál Gyula alakításáról külön tanulmányt lehetne írni. Sokan kifogásolták erőteljes játékát. Hja, hja, akik ezt a szerepet eddig olyan kezében látták, amelyek tönkretették teljesen és egy szintelen gyámoltalan parasztot állítottak élénk, azok megdöbbentek e hatalmas, igaz alakítás láttára. Micsoda jó szerep ez. Csak meg kell játszani.

A három cigány személyesítőit meg kell említenünk. A staffázt adták a lehető legjobbban. (Sz—s.)

Szókimondó asszonyság.

— június 14. —

A tegnapi reprise zavartalanul, a szokott hatással végződött. Telt színház hallgatta végig Delli Emma bájos művészettel előadott pompás visszavágásait s szabad szólásait percekig tartó taps jutalmazta művészetét. Gál Gyula Napoleonja mindvégig kitűnő volt. Angyal

Ilka, Rónaszékiné, Balassa, Ligeti (a tánczmester szerepében) Hunyady Bács hozzájárultak a tegnapi sikeréhez. A karzat ujjában hangosan kezd gondolkozni.

Sz—s.

A ma színre kerülő Malakoff herceg egyike a legmulatságosabb új operetteknek. Ami társulatunk személyzete nagy kedvvel tanulata be a darabot, melyben a kiválóbb szerepeket R. Réthy Laura, Tolnayné, Erdei Rózsa, Szabó Lászlóné, Laskodi, Hunyady, Rónaszéki, Benedek, Szendrei és Balassa játsszák.

REGENY-CSARNOK.

Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

6

(Folytatás.)

Annyira lebilincselte őt e kedves teremtes, hogy megszokott komolyságához épen nem illő hangon mondá:

— De nekem úgy tetszik, Sef, hogy az ön kedves tekinte nekem mindig hiányozni fog. Én nagyon szeretném önt viszontlátni, ha csak egy negyed órára is. Szabad remélnem, hogy önt valahol feltalálom?

A leány megindultan tekintett reá és sötét pir ömlött el arcán.

— Szabad lesz mához egy hétre a frisk-utca sarkára várnom önre, — mondjuk 8 órakor? Csak egy fél órára vagy még rövidebb időre, — szolt kérő hangon az ifju.

A leány késett a felelettel. Gondolatai világosan kivehetők voltak kifejezésteli arcán s végre lesütött szemekkel szolt:

Ön tréfál úz velem.

— Sohasem beszéltem komolyabban. El fog jönni?

— Azt hiszem, igen — felelt halkan a leány, anélkül, hogy föltekintett volna.

— Köszönöm, nagyon köszönöm. Jó éjt Sef! Barátom, már türelmetlen lesz.

— Jó éjt!

Távozása után még sokáig nézett utána a kis eleven, de büszke Sef az idegennek. Azokra a szavakra gondolt, melyeket egymással váltottak s az ígéretre, melyet ő tett. És örült a hódításnak, melyet tett.

II.

Grey Dudley és barátja Amoores Frank eltávoztak az »Akadémiából« s ép úgy, mint mikor odajöttek, mosoly últ ajkukon.

— Ugyan mi lett ma téged, Dud? Istene nemre, sohasem láttalak eddig oly buzgalommal járni valami után! — kezdé meg a beszélgetést jókedvűen Frank, ki már régen elfeledte a bosszúságot, melyet a hosszú várakozás neki okozott.

— Azt hiszem, hogy mindez a pezsgő hatása, melyet ma este megittunk.

— Vagy pedig azé a takaros kis leányé, te képmutató, akinek olyan csodálatosan nagy és okos szemei voltak! — kiáltott Frank nevetve.

— Ő több, mint takaros, ő kedves és szép, ifju barátom! Akaratlanul is tanuja voltam egy kis vizsálynak, mely közte és udvarlója között lefolyt, s ebből kifolyólag beszédbe eredtem vele.

— S e beszéd tánczczal nyert befejezést. Komolyan mondom, hogy e négyest soha sem fogom elfeledni! — szolt Frank s ennek daczára hangos kacajra fakadt. Az elegáns Dudley kart karba füzve a lomha munkásokkal s vis-a-vis a zsiroshaju, ügyetlen szépekkel, nagy buzgalommal udvarolva nekik! Isteneknek való látvány volt, mondom neked.

— Valóban, ostoba dolog volt, — tévé hozzá Dudley.

— Mit szolt volna ehhez Bareblades? S vajjon mit gondolna Geroldine, ha megtudná, hogy kiválasztottja milyen pompásan mulatott ma a nyolczkrajczáros négyes mellett? Kérdé Frank még mindig nevetve.

— A kedves leányka megbocsátaná nekem e különczhöz illő kalandot.

— Megengeded tehát, hogy menyaszsonyodnak elmondjam kalandunkat?

— Mindenesetre! Nem tudom, miért kellene eltitkolnunk. (Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Delegáció.

Budapest, június 14. (Saját tud. távirata.)
A magyar delegáció hadügyi albizottságának ma délelőtt tartott ülésén jelen voltak a miniszterek közül: Goluchovszky gr. külügy-, Krieghammer hadügyminiszter, Bánffy br. magy. min. elnök, Lukács, Fejérváry br. és Jósika br. miniszterek.

Elnök — Széll Kálmán — 10 órakor megnyitja az ülést, melynek tárgyát a közös hadügyminiszter válasza képezte a múlt évi delegációs határozatokra. A harmadik katonai akadémia felállítására vonatkozólag a hadügyminiszter azt válaszolta, hogy »még eddig nem jutott abba a helyzetbe, hogy a kívánt 3-ik kat. akadémia költségvetésének és terveinek elkészítésére engedélyezett 40.000 frtnyi hitelt igénybe vegye.«

Münnich A. előadó javasolja, hogy a tételt az albizottság tartsa fenn az idén is.

Krieghammer közös had. miniszter előadja, hogy a terveket és a költségvetést mindaddig azért nem készítette el, mert egyrészt még nem vált szükségessé a harmadik kat. akadémia felállítása, másrészt pedig annak a helye nem lévén még meghatározható, a beépítendő terület ismerete nélkül elkészített tervek esetleg teljesen kivihetetlenek volnának. Egyébként is a fölhatalmazás 1896-ra is kiterjed. Kéri az albizottságot, hogy addig legyen türelemmel.

Hegedüs S. kifejezést ad azon nézetének, hogy a harmadik kat. akadémia sürgősen szükséges, mert a visszautasított folyamodások száma évről-évre növekszik; a hadseregnek pedig szüksége van tudományosan képzett tisztekre. Határozati javaslatot ad be, melynek értelmében a harmadik akadémia mielőbb fölállítassék.

Horánszky N. óhajtja e tárgyban a miniszter nézetét hallani.

Krieghammer a hadsereg mai tisztis létszámára való tekintettel nem tartja az akadémia fölállítását sürgős szükségletnek; mert a hadsereg a mai viszonyok mellett el van látva a kellő számú akadémicze képzett tisztekkel; másrészt, ha a kérdéses akadémia fölállítatnék, a jelentkezők közül olyanokat is fel kellene venni, hogy az új helyek is betölthetők legyenek, akiket most visszautasítanak és ezáltal az akadémikusok mai nívója kétségtelenül leszálltatnék.

Horánszky N. a maga részéről azt tartja, hogy az ügyet itt el kellene ejteni és a honvédelmi törvény tárgyalásánál szorgalmazni.

Rudnyánszky br. nem látja szükségesnek most az akadémia felállítását.

Münnich előadó figyelmeztet, hogy a múlt évi határozat nem az akadémia fölállítására, hanem a tervek elkészítésére vonatkozott.

Hegedüs S. ragaszkodik határozati javaslatához, mert csak így lehet a magyar elemet a hadseregben erősíteni. Már pedig ezt éppen a hadsereg érdeke megkívánja.

Czirák A. gróf Hegedüs hat. javaslatához csatlakozik.

Szavazásnál Münnich előadó javaslatát fogadja el az albizottság nagy többséggel.

A hadügyminiszter válaszában egyéb részeit is lényeges vita nélkül tudomásul vette az albizottság.

Majd a költségvetés tárgyalására kerül a sor.

Münnich előadó hosszabban fejtegeti, hogy a költségvetés a rendes keretekben mozog és ez alapon elfogadásra ajánlja a hadügyi költségvetés rendes tételét.

Tisza István az élelmezési és beruházási tételknél vél megalkarításokat eszközölhetni.

Hegedüs S. az élelmezési kiadásokat éppen nem tartja magasaknak.

Krieghammer Tisza Istvánnak fölvilágosításokat ad.

A hadapródiskoláknál megjegyzi a hadügyminiszter, hogy nincs ellenére a 15-ik iskolának Erdélybe való felállításának. Az altiszti létszámot a lovasságnál a remondák fásztó belovaglása teszi szükségessé. A csikó telepek tételénél a bizottság a hadügyminiszter ellenzése dacára elfogadja Horánszky N. javaslatát, hogy a tétel egyszerűen töröltessék.

Erre az elnök az ülést berekeszti.

Schusztter a delegációban.

Budapest, június 14. (Saját tud. táv.)
A deleg. tagságról lemondott Zichy Ágost gr. helyébe Schusztter K. váci püspököt hívták be a delegációba.

Az osztrák-válság.

Budapest, június 14. (Saját tud. táv.) Bécsből távirják, hogy Bádeni gróf, Galiczia helytartója odaérkezett, hogy a cillii szlovén gimnázium ügyében megegyezést hozzon létre. A budget-bizottságnak holnap ülést, mely e kérdésben dönteni lett volna hivatkozva, — elhalasztották.

Beomlott ház.

Budapest, jun. 14. (Saját tud. távirata.)
Rovignóban egy fiatal ember ravatalánál mintegy 100 főnyi gyászoló közönség gyűlt össze, midőn alattuk a padolat leszakadt, 14-en meghaltak és 27-en súlyosan megsebesültek.

Francia-orsz. barátság.

Budapest, június 14. (Saját tud. táv.)
A »Goulois« értesülése szerint Faure, a francia köztársaság elnöke a csári pár koronázási ünnepélyére Oroszországba utazik.

Az örmények és a csár.

Budapest, június 14. (Saját tud. távirata.)
Az örmény pátriárcha a csár és csárénál külön kihallgatáson az összes örmények háláját fejezte ki.

Közgazdaság.

A sertésvész.

Mig Kőbányáról az a hír érkezik, hogy a sertésvész esőkken, addig az ország több részéből jelentik, hogy a vész rohamosan terjed.

A földművelésügyi miniszteriumban értekezlet tartottak, melyen a földmívelési miniszterium részéről: Miklós Ödön államtitkár és Liphthay min. tan., a kereskedelmi miniszterium részéről: Schriener, Mándy min. tanácsos és Balogh főfelügyelő, a főváros részéről: Matuska tanácsnok, Gebhardt dr. főorvos és Deveczis főmérnök, és a meghívott kőbányai érdekeltek jelentek meg; képviselve volt még ezenkívül a kőbányai állategészségügyi hivatal. Az értekezleten Miklós államtitkár elnökölt, ki az egész országban felmerült sertésvészszel szemben követendő óvintézkedések mikéntjére nézve kért felvilágosításokat. Az értekezlet azonban főleg a kőbányai helyzettel foglalkozott és az itt foganatosítandó intézkedésekre vonatkozólag bocsátkozott hosszabb vitába. Az érdekeltek főleg azt hangsúlyozták, hogy szükséges volna a szállástelepek csatornázása és a vízvezeték berendezése, közvágóhid felállítása stb. Minden egyes pont felett hosszabb vita fejlődött ki, amelyek azonban mind abban kulmináltak, hogy az országos közgazdasági tekintetből kiválóan fontos kőbányai sertéspiacz érdekében minden megteendő, hogy e piac nagy feladatának és a modern igényeknek a lehetőleg legrövidebb idő alatt megfelelhessen. Végleges határozatot az anketen természetesen nem hoztak.

A bécsi hivatalos lap utóbbi számában miniszteri rendeletet közöl, mely a sertésvész elleni óvintézkedésekről és annak megszüntetésekről szól és a sertésvész ismerteti. — A földmívelési miniszter értesítése szerint az illető kormányok legújabb megtiltották a sertéseknek Bihar, Szabolcs és Sopron vármegyékéből valamint Sopron városából Bukovinába, Karinthiába, Krajnába, Sziléziába, Morvaországba és Felső-Ausztriába való bevitelét, ugyancsak Magyarország egész területéről Tirol és Voralbergbe való szállítását is.

Együttal feleltjük, hogy Németországban a sertéseknek Ausztria-Magyarországból való bevitelét teljesen megtiltották.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 14-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	123.50
Magyar koronajáradék	— — — —	99.15
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	— — — —	125.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	— — — —	103.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	124.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — —	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	98.75
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön	— — — —	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	148.—
Osztrák járadék papírban	— — — —	101.25
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	101.25
Osztrák járadék aranyban	— — — —	123.—
Osztrák korona járadék	— — — —	101.50
1880. osztr. államsorsjegyek	— — — —	156.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	1077.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	495.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	409.20
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	442.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — —	963.—
Német birodalmi márka	— — — —	59.44
London vista	— — — —	121.50
Paris vista	— — — —	48.20
20 márkás arany	— — — —	11.89

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Operette újdonság. Itt először.

Nagy bérlet 45-ik szám. II. Kis bérlet 5-ik szám

Páratlan. Páratlan.

Szombaton, 1895. június hó 15-én.

Először:

MALAKOFF HERCZEG.

Operette 3 felvonásban. Irta: Zell F., zenéjét szerzette: Stern Gyula. Fordította Fenyéri Mór.

Holnap vasárnap 1895. június 1-án két előadás.

Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított helyekkel. Bérletszűnetben.

Két huszár és egy baka.

Énekes bohózat.

Este fél 8 órakor, rendes helyekkel, bérletfolyamban.

Malakoff herczeg.

Operette.

785

1895

Árverési hirdetés.

Alólírott a nagyváradi kir. törvényszék 9499/895. sz. végzésével kiküldött bírósági végrehajtó közzéteszi, hogy néhai Neufeld Sámuelné szül. Ehrenstein Léni hagyatékához leltározott szobabutorok, ágyneműek, ruha- és fehérműek, hordók, nagyváradi hegyen termett 1878, 1880, 1883, 1885. évről való 930 hektoliter ó-borokra az árverés a nagyváradi kir. törvényszék által 23069/894. sz. alatti végzéssel elrendeltetvén, annak a helyszínén, Nagy-Teleki-utca 440, Szaniszló-utca 715 és Sztaroveczky-utca 254. szám alatti házaknál leendő megtartására határnapul 1895. június hó 26. és következő napjainak d. e. 9 órája tüzelik ki, a mikor is a fentnevezett hagyatéki ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adatni. Mire a venni szándékozók meghivatnak.

A borok dr. Wallner Ödön nagyváradi ügyvéd hagyatéki zárgondnok közbejöttével, lakik: Korona-utca 254/b szám alatt megtekinthetők.

Kelt Nagyváradon, 1895. május 23.

Batig Ferencz,

(154) 3—3

kiküldött bírósági végrehajtó.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pinczészetéből saját termésű érmel-leki borok palackokban, valamint hordóban eladók. Bővebb tudósítást és árjegyzéket ad a számtartói hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 14—30

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Végladás!

Felhívjuk a nagyérdemű vevőközönség figyelmét azon körülményre, miszerint a helybeli piacon, a **Deutsch K. I.**-féle házban levő üzletünkben rendezett

VÉGLADÁS

már csak június 15-ig tart.

Dús választékban vannak még raktárunkon: *vásznak, asztal- és fehérneműek, férfi- és női ruhaszövetek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek* stb., melyek

mélyen leszállított árak

mellett adatnak el.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

(139) 14-15

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa czég

Szent-László-tér,

DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Legjutányosabban beszerezhetőek
KALENDA JÁNOS műipararu raktárában
Nagyvárad, Sz. László-tér.

Uti válltáskák.

ESŐKÖPENYEK.

Férfikalapok.

NYAKKENDŐK.

Sétabotok.

Zsebkések.

Öllök.

Torna eszközök.

Utiládák, bőröndök
óriási választékban.

Utikosarak zárral
4 frt 50 krtól feljebb.

Gyermek koci-bölcsők
5 frt 50 krtól feljebb.

Gyermek Velocipedek
8 frttól feljebb.

Szikvizgépek
7 frt 50 krtól feljebb.

Disznóbőr nyergek
14 frttól feljebb, teljes nyeregfelszerelés 22 frtért.

Revolverek
3 frttól feljebb.

Flobert fegyverek
5 frt 75 krtól feljebb.

Tajtpipák és szipkák

China ezüst evőkészletek

Gyermekjátékok

Illatszerek és szappanok

legolcsóbb beszerzési forrása.

Ajándéktárgyak

Salon asztalkák

leszállított árban.

Varrógépraktár a fióküzletben,

Kossuth-utca, Mezey-házban.

(151) 6-10

Ugyanott varrógépkellékek kaphatók és villanyos szoba-csengő berendezések eszközöltetnek.